

2001

Eva Ule

Včasih si želim, da bi znala sešteti čas, ki je že minil. V kronotopu sestaviti vsa minevanja, počitnice na morju, pozabljene obraze, pogrebe, na katerih sem bila še premajhna, da bi se zavedala teže srebrne žare ali v grob položenih rdečih rož, letovanja v hribih, nabiranja ribeza in brezskrbnega tekanja po sveže pokošeni travi. Morda si želim, da bi me nekdo naučil, kako

zbuditi otroka v meni prek igrivih

manter, tehnik shranjevanja lepega in opuščanja tistega, kar bi raje pozabili. Ah, to dandanes počnejo samo terapevti, pa še z njimi se mi zdi včasih otročje – pestovati lesene punčke, ko ne znaš ravnati niti sam s sabo. Vaja v potrpežljivosti si pravim, da osmišljam vsiljivca, ki dlakocepi tok misli, ki mu ga navržem enkrat na teden v pisarni, ki me spominja na kakšno nizozemsko kletno stanovanje. Nedolgo nazaj me je nekdo na kavi vprašal, kaj je moj prvi spomin. Nostalgični pogovori me iritirajo, mislim si: »stran s smetiščem osebne zgodovine,« mogoče samo zato, da opravičujem metamorfoze lastne identitete, nenazadnje podobo,

ki je ‚zdaj‘ in ne ‚takrat‘, kot bi narekovalo sosledje kontinuitete smislov v naših drobnih življenjih. Z odsotnim pogledom, uprtim v vzorček, izrisan na gladini kavne pene, razbijem prijetnost pogovora. Žal, tudi to se zgodi. Diskurz spomina naj ostane le moj – gojim ga, kakor da me je strah, kaj vse še lahko izpuhti. Zato se vsak večer pogovarjam s svojim dnevnikom. Hrani vse moje dni v alinejah, tudi če jih sama v uri ali dveh pozabim. Lahko bi rekli, da je moj pes spremljevalec, brez njega ne bi znala shajati. Nekoč sem zapisala, da se ne spomnim slik, prizorov ali izgovorjenih besed, spomnim pa se občutij, domačnosti atmosfere, ropotanja televizije in stare pečice, vonja piškotov,

dotikov prstov v počasnem posnetku

otročkih misli, ki se jim nikamor ne mudi. Leseni vlakec z mestoma polomljenimi kolesci se pelje dalje. Vedno se vse vrtilo dalje, tudi ko se igra že konča. Včasih si želim, da bi lahko nekemu sedela v naročju tako, kot sem to počela z dedkom. Na njegovih koščениh kolenih, v opojnem vonju tiste tipične upokojske kolonjske vodice, so se mi razpirali tuji in domači literarni svetovi. Naučil me je božanja platnic, vonjanja rahlo porumenelih strani, ki naju bodo oba preživele. Ko sem se po pogrebu vrnila v njegovo hišo, so me pozdravile le knjige in pred oči so mi priklicale glas,

ki smo ga v kaseti milijonkrat vrteli, a

nikoli poslušali do konca, saj nas je mikalo poletno sonce in sveže napihnjena žoga. Niti pomislila nisem, da morda tega nekoč ne bo več, da vse mine in da z vsakim korakom puščamo sled, ki jo bo zabrisala nova, tuja sled. Včasih si želim pokukati v možgane drugih ljudi. Je tudi njih strah? Mislim, da tudi drugi svojega življenja ne bodo

nikoli prevrтели do časa, ko je bilo vse

lahko, lepó, brezskrbno, a tega nikoli ne bom zanesljivo vedela. Res nihče ne prevprašuje sprememb, ki jih obkrožajo in notranje določajo? Sprva se moramo sprijazniti s sabo – s svojo žensko-stjo, dejstvom, da vsak mesec krvavimo, čeprav nočemo otrok ali pa o tem sploh še nismo začele razmišljati, s svojimi simpatijami in njihovim spolom, ki se bolj ali manj ujema s tem, kar nas učijo pri pouku biologije, z odgovornostjo, ki nam jo nalagajo odrasli, in samostojnostjo, ki si jo poskušamo izboriti. Kako se lahko samo vdamo v ciklon odraščanja, ki nas duši, dokler se nam na vratu ob koncu pubertete ne izrišejo škrge, da nam pomagajo dihati skozi smog, laži in prevare? Kako naj samo opustimo čase, ko je bilo vse

mogoče in so sanje žarele

kot žarometi na odru, kjer so plesala drobna telesca v belih tutujih, da so se oči staršev rosile od ponosa in navdušenja? To je eden redkih vsakoletnih dogodkov, ki se jih spomnim, kakor da bi se zgodili včeraj. Nestrpnost pred nastopom, polizane frizure in čvrsto pritrjene lasnice, ličila, dresi, generalke ter adrenalin, preden te odrske luči zaslepijo in se privadiš na usmerjanje pogleda tik nad glave brezimne množice. Takrat se zares počutiš nedotakljivega in nobena fotografija ne more poustvariti bajnosti tega občutka. Takšne luči najdem samo še v gledališču, ko se znajdem na drugi strani rampe, ali v klubih, kamor ne zahajam pogosto. Želim si, da bi me življenje vsaj za trenutek obsijalo kot takrat – podobno

*kot sonce, ki je božalo mlado kožo na
mokri travi, ki diši po življenju in
otročtvu, ki se ga spomnim le skozi*

oči drugih. Z božanjem tujih verzov in občasnim kovanjem lastnih. »None of us / are children long enough / to love it,«* je del pesmi, ki se je v zadnjem času parazitsko naselil v vsak moj vdih in izdih. Ko v parku gledam brezskrbno in iskreno otroško igro, se mi zazdi, da morda celo nekaj je na tem. Čas se takrat staplja s topljenjem sladoleda, dokler ne priteče po kornetu do prstov, z nevzdržnim nanašanjem sončne kreme, ko so vsi ostali že stekli proti reki, z nestrpnostjo vprašan v stilu: »A smo že tam,« ko se v jeklenih strojih vozimo v neznano. Težko priznam staršem, ki so se z vsem tem neprestano ubadali, da mi nič več ne diši po otroštvu in da je

slik barvnih slik brez barv v moji glavi

premalo, da bi jih spravila v katalog danosti. Kot človeka na tisti kavi tudi starše zavrnem, ko mi pred nos porivajo svoje stare fotografije in napletajo zgodbe okoli pikslov, ki se v moji glavi nikakor ne izostrijo. Rada bi zakričala: »Nehaj! Nima smisla,

saj poskušaš obuditi spomin na nekaj

– nekaj, kamor ni dostopa, ni utehe.« Je le to telo, ki ga orje ustroj časa, ki vztraja brez zgodovine in brez smerokaza ali izmerjene razdalje, ki jo bo treba še prebroditi. Kolikokrat se bo treba še posloviti, kaj vse pozabiti in nato na novo spoznati. Prehiteti vsako slovo, pa čeprav le za trenutek. Da, tako bo vse lažje. Objeti,

kar je bilo že davno sežgano.

Včasih si želim, da bi znala sešteti čas, ki je že minil, čeprav vem, da me to ne bi zacelilo. Danes roke pomočim v morje – kot

sem to počela nekoč – in globoko vdihnem. Čutim, kako se skozi moja pljuča pretaka vztrajen val žalovanja in sreče. Ko pogledam neposredno v sonce, se mi zdi, kot da je spet leto 2001 in da se bodo moje oči šele prvič odprle, da bi pogledale v svet.

*Ocean Vuong iz zbirke *Time is a Mother*